

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Római csapattestek diszlokációja a mai
Szlovákia területén a téglabélyegek fényében

Mathédesz Lúdvít

Témavezető: Prof. Dr. Kovács Péter DSc

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és NéprajziDoktori Iskola

Debrecen, 2025

1. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

Utoljára a témában több mint 50 évvel ezelőtt, 1972-ben került beadásra Jozef Bujna „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave” című diplomamunkája, amelyben összegyűjtötte a mai Szlovákia és Morvaország területéről ismert bélyeges téglákat. Munkájában hozzávetőlegesen 1200 bélyeges téglát gyűjtött össze. Ebből körülbelül 800 tégláról állíthatjuk, hogy a mai Szlovákia területéről származik. Jozef Bujna diplomamunkájának eredményét sajnos nem publikálta.

Az elmúlt pár évtizedben a régészeti kutatásoknak és a leletközléseknek köszönhetően a bélyeges téglák száma jelentősen megnőtt. A mai Szlovákia területén az elmúlt évtizedekben szinte senki sem foglalkozott a római bélyeges téglák szisztematikus felgyűjtésével és kiértékelésével. Ezért is választottam a disszertációm témájának a római bélyeges téglák összegyűjtését és kiértékelését.

2. Az alkalmazott módszerek vázolása

Az értekezés írása során felgyűjtésre kerültek a mai Szlovákia területén található lelőhelyek, amelyekről bélyeges téglák ismertek. Szintén felvételre kerültek a mai Szlovákia területén működő múzeumok gyűjteményében fellelhető bélyeges téglák is. Pár még a 19. század végén vagy a 20. század elején alapított intézmény gyűjteményében fellelhetők római bélyeges téglák. Ezen múzeumok eredeti gyűjtőterülete napjainkban több ország területén található. Szintén felvételre kerültek a szlovákiai múzeumok gyűjteményében található ismeretlen lelőhelyű bélyeges téglák. Itt meg kell említenünk az 1886-ban alapított Duna Menti Múzeumot, amelynek gyűjtőterülete eredetileg Komárom környékére terjedt ki. Az intézménybe nagy számban kerültek Brigetioból és a környék római lelőhelyeiről származó római leletek. Ezen leletek közt nagy számban előfordulnak a római bélyeges téglák is. Mivel ezen leletek a múzeumba kerülésük után nem kerültek feldolgozásra és publikálásra ezért napjainkban sok esetben azok pontos lelőhelye nem megállapítható. A helyzetet nehezíti, hogy a 20. század első felében az intézmény legrégebbi leltárkönyvei elvesztek. A legrégebbi meglévő leltárkönyv 1905-ből származik. A 20. század 50-es éveiben ezért a múzeum gyűjteményét újra leltározták. Az újonnan írt leltárkönyvekbe a lelőhely rubrika üresen maradt. Az értekezésbe felvételre kerültek a csak leírásból ismert pontos lelőhellyel vagy intézményhez köthető bélyeges téglák is. Sajnos ezen leletek egy része napjainkban már nem

található meg az egyes intézmények gyűjteményében vagy különböző okok miatt egyértelműen nem azonosítható.

Az értekezés írása során így 54 lelőhelyről 1861 bélyeges téglát sikerült összegyűjteni. A lelőhelyek megoszlása a következő: 49 a mai Szlovákia, 3 a mai Magyarország és 1 a mai Ausztria területén található. Ötvennegyedik lelőhelyként az ismeretlen lelőhelyű leletek kerültek felvételre. Ebbe a csoportba kerültek a fentebb már említett Duna Menti Múzeum vagy a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében fellelhető bélyeges téglák.

A felgyűjtött anyagban megtalálhatók a római, illetve barbár környezetből, népvándorláskori, középkori és újkori másodlagos felhasználásból származó bélyeges téglák.

1947-ben a II. világháborút lezáró párizsi békeszerződés aláírása után az akkori Csehszlovákiához csatoltak három magyar falut, mégpedig Horvátjárfalut, Oroszvárt és Dunacsúnyt. Ezen települések a Duna jobb partján találhatók, így valamikor Pannonia provincia részét képezték. Horvátjárfaluról napjainkig csak a Carnuntumba vezető út, illetve egy Körtvélyesről ideszállított római szarkofág ismert. Dunacsúnyról és Oroszvárról több más római emlék mellett bélyeges téglák is napvilágra kerültek. Habár Oroszvár kutatása már a 19. század folyamán megkezdődött, a település szisztematikus feltárása csak a 20. század 60-as éveitől folyik. Ekkora a modernkori település alatt elterülő római segédcsoport (auxiliáris) tábor az azt három oldalról körülölelő civil település (vicus) és részlegesen a római temető területe is beépítésre kerültek. A tábor északnyugati részét részlegesen lefedte a középkor folyamán itt létesített földvár. A földvár építésének köszönhetően a késő római erődítmény fölött egy kis domb jött létre, amely megővta az itt található római épületmaradványokat. A földvárat körülvevő vizesárok viszont részlegesen elpusztította a segédcsoporttábor közelében található objektumokat és az itt részlegesen feltárt vízvezető csatornát is. A középkor után az újkor folyamán az oroszvári kastély átépítése során is bolygatták a tábor ezen részét. Modrovich János rajkai földbirtokos végezte Moson vármegye emlékeinek felmérését. A Modrovich által készített oroszvári kőemlékeket ábrázoló rajzokon megjegyzi, hogy azokat a Bergl-n az 1840-es évek folyamán végzett „ásatások” során kerültek napvilágra. Modrovich látogatásakor a kőemlékek már a kastély parkjában álló üvegházba voltak befalazva. Lehetséges, hogy a kastély átépítéseéhez is felhasználtak további római emlékeket. Talán ezen tevékenységnek is köszönhetően a Bergl 1960-as években elindult szisztematikus feltárából származó bélyeges téglák szinte kivétel nélkül másodlagos helyzetből kerültek napvilágra.

Már maguk a rómaiak is nagy előszeretettel másodlagosan felhasználták a római tetőfedő cserepeket is. Ezekből többek között vízelvezető csatornákat vagy késő római téglá sírokat is készítettek. Oroszvárról mindkét esetre van példa. Az Irkutszk téren részlegesen feltárt római padlófűtési ház közelében egy vízelvezető csatorna alját képezték római tegulák. Oroszvár területéről napjainkig hat római temető ismert. Ezeket római számokkal jelölték. Napjainkig az I., II. és a VI. számú római temetőből ismertek késő római téglasírok. A II. és a VI. számú temető területén a 19. század végén már Sötér Ágost is végzett ásatásokat.

Oroszvár kataszterében az úgynevezett Téglaszín dülő területén részlegesen egy római villagazdaság és a hozzá tartozó temető is feltárássra került. Az egyik épületben az Atiliae Firma magángyártó bélyeges téglái kerültek napvilágra. A villagazdaság közelében egy temető is napvilágra került, amely csak részlegesen került feltárássra. A temetőben megtalálhatók voltak a késő római téglasírok, amelyekből napjainkig bélyeges téglá nem ismert.

A kora középkor és az újkor folyamán is nagy előszeretettel használták fel a római építőanyagot és egyéb tárgyakat. Oroszváron a Latén utcában egy népvándorláskori objektum betöltéséből nagy számban kerültek napvilágra római téglák, amelyek között egy bélyeges példány is megtalálható volt.

A kőben szegény vidéken az építkezésekhez a helyi lakosok nagy előszeretettel bányászták a római köveket és építési anyagokat. Ilyen másodlagos építkezéshez felhasznált anyagok megtalálhatók az oroszvári kastély parkjában található Szent Vid kápolnában is.

Egy másik villagazdaságot Dunacsúny kataszterében a D2-es autópálya építése előtt tártak fel. A feltáráss során több egyszerű objektummal együtt hat kőalapozású épület maradványai is napvilágra kerültek. A feltárt leletanyagban római bélyeges téglák is megtalálhatók.

A Duna bal partján Izsa-Leányvár lelőhelyen található Brigetio előretolt helyőrsége. A lelőhelyről is nagy számban kerültek napvilágra római bélyeges téglák. A korábbi főleg Tóth Kurucz János ásatásaiból származó bélyeges téglák, amelyek a Duna Menti Múzeum gyűjteményébe kerültek a fentebb már említett okok miatt nem beazonosíthatók. Míg az 1978 óta tartó szisztematikus ásatásból származó bélyeges téglák csak egy része került közzé. Az itt feltárt leletek nagy része is másodlagos helyzetből származik. Az Izsa-Leányváron előkerült bélyegek sok esetben elég rossz megőrződésűek és a bélyegek nehezen olvashatóak. Sajnos az elmúlt bő két évtized során feltárássra került további bélyeges téglák napjainkig nem kerültek publikálásra. A munkám írása során megkerestem az ásatást vezető régészt, aki az

eddig még publikálatlan leleteket nem bocsájtotta rendelkezésemre. Elmondása szerint ugyanazok a már korábban publikált bélyegek ismétlődnek. Becslésem szerint a lelőhelyről pár tucat közöletlen bélyeges téglá származhat.

A Barbaricum területén több római technikával készült épület is feltárássra került. Ezek közül Dévény, Nagykér, Cífer-Pusztapát, Stomfa és Pozsonyhidegkút területén feltárt épületekből bélyeges téglák is napvilágra kerültek. Pozsonyhidegkút és Dévény kivételével a többi lelőhelyről több mint száz bélyeges téglá is ismert. Pozsonyhidegkútról napjainkig mindösszesen csak két töredékes, míg Dévényen úgy három tucat bélyeges téglá ismert. A téglákon megtalálható bélyegek sok esetben elég töredékes megőrződésűek voltak.

Pozsony-Óváros területén relatíve kis területről legalább kilenc olyan lelőhely ismert, ahonnan római bélyeges téglá is napvilágra került. A Prímási bérház és a Motesiczky-palota építése során állítólagosan római alapfalakra bukkantak, amelyeket római erővel nem tudtak szétbontani. A robbanószerral eltávolított romokból származó építési törmeléket szekérszámra öntötték a Dunába. A bélyeges téglákból több múzeumba (Pozsonyi Városi Múzeum, Magyar Nemzeti Múzeum), Esztergomba a prímási gyűjteménybe és magángyűjteménybe (Lanfranconi Enea és Feigler Ignác) is került. Az itt említett téglák egy része sajnos napjainkban csak leírásokból ismertek. Az itt feltárt épület funkciójára tekintve Titus Kolník és Tatiana Štefanovičová egy többfunkciós épületként interpretáltak. Elképzelésük szerint itt találkozhattak és üzletelhettek a környéken élő rómaiak és germánok. Egy esetleges római épület állomás létét egy hitelesítő ásatással lehetne bizonyítani vagy cáfolni, ám a terület beépítettsége miatt jelenleg ez kivitelezhetetlen.

Az Óvárosból további bélyeges téglá kerültek elő másodlagos felhasználásból a Várdombról, a Szent Márton domból, egy 9-10. századra datálható kemencéből, egy 14-15. századi szemétdör betöltéséből és a Kornhuber úton feltárt honfoglaláskori sírból.

Keszegfalva, Mászt, Nagyharcsás, Zohor és Zselíz lelőhelyekről napjainkig csak pár darab bélyeges téglá került napvilágra. Egyes lelőhelyek esetében (például Keszegfalva vagy Zselíz) felvetődik, hogy a településhez kapcsolt bélyeges téglák ténylegesen ott voltak megtalálva vagy a Duna jobb partjáról kerültek a településre.

Dunamocs, Hetény, Nagysáró, Nagysurány, Dévénytető és Pozsonypüspöki lelőhelyekről szórványból csak egy-egy bélyeges téglá származik.

A mai Magyarország területéről az értekezésbe 3 lelőhely került felvételre. Ide sorolható a Koppánymonostoron feltárt római őrtoronyból, Brigetioból és az Óbudai Hajógyár területéről származó leletek. A felvett leletek nagy része sajnos csak leírásukból ismert. A többi lelet pedig a mai Szlovákia területén működő múzeumok gyűjteményében lelhető fel.

A harmadik ország, amely területéről található leletek a kutatott anyagban pedig Ausztria. Carnuntumból több más lelettel együtt bélyeges téglák is kerültek egyes szlovákiai múzeumok gyűjteményébe.

Egy relatíve nagy csoportot, mintegy 250 tételt, képeznek az ismeretlen lelőhelyű bélyeges téglák. Ezek egy részét sajnos csak leírásból ismerjük (Bencés gimnázium vagy a Kelet-szlovákiai Múzeumban található leletek). További hét téglát a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében lelhető fel. Az ismeretlen lelőhelyű leletek nagy része a Duna Menti Múzeum gyűjteményében található. A régi dokumentáció és a leltárkönyvek hiánya miatt az intézményben található leletek pontos lelőhelye sok esetben nem megállapítható, ezért kerültek az ismeretlen lelőhelyű leletek közé.

Az értekezésem pontos címe „Római csapattestek diszlokációja a mai Szlovákia területén a téglabélyegeknél fényében”. A kutatott anyagban sok esetben csapattestek diszlokációjáról nem beszélhetünk. A felvett anyagban nagy számban a Vindobona (Bécs), Carnuntum (Bad Deutsch-Altenburg, Petronell) és Brigetio (Ószőny) helyőrségét ellátó csapattestek a legio I Adiutrix, a legio X Gemina, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris egyes bélyegei és azok variációi fordulnak elő.

A kutatott anyagban kis számban ezen kívül még előfordul a LEG I AD / BOMICRESC, LEG I ADIVR / BOMMI F, LEG I ADI / BOMMI F, LEG I ADIV MACRIF, legio I Noricorum és a legio II Adiutrix bélyegei is. A felsorolt bélyegek nagy része csak leírásból ismert. Szintén kis számban előfordul a legio XI Claudia Pia Fidelis és a legio XIII Gemina csapattest bélyegei is. A felgyűjtött anyagban nagy számban előfordulnak valamelyik legio bélyegei, ám ezek töredékes megőrződése miatt azokat egyértelműen egyetlen egy csapattesthez sem tudjuk kapcsolni.

A kutatott anyagban szintén megtalálhatók a Vexillatio bélyegű téglák is. Egy kivételtől eltekintve a többi bélyeg csak leírásból ismert.

A felgyűjtött anyagban kis számban előfordulnak az egyes segédc csapattestek bélyeges téglái is. Az egyes lelőhelyeken megtalálhatók a kimondottan téglagyártásra specializálódott

csapattek, mint a cohors I Aelia Sagittariorum és a cohors VII Breucorum bélyegei is. Izsá-Leányvár lelőhely mindkét csapattest bélyeges téglái megtalálhatók, mivel előbb Pannonia Superiorba majd később Pannonia Inferiorba tartozott. Oroszvárról a cohors I Aelia Sagittariorum bélyegei ismertek. Ezenkívül Oroszvárról még az ala I Ulpia három különböző bélyege is ismert.

Dévénryről egy töredékes a cohors XIIX voluntariorum civium Romanorum csapattest bélyege ismert, amelyet hosszú évtizedeken keresztül tévesen a cohors XXX Voluntariorum gyártmányai közé soroltak.

Pár téglán az ala és a cohors töredékes bélyege azonosítható, ám töredékes megőrződésük miatt egyértelműen egyetlen egy csapattest gyártmányai közé sem sorolhatók.

A felvett anyagban relatíve nagy számban fordulnak elő az OF ARN (OF ARN BONO MAG, OF ARN VRSICINI MG, OF ARN MAXENTIVS Magister) kezdetű vagy tribunus (Lupicinus, Terentianus) és duc (legio II Italica / Tempsonius Ursicinus duc) végződésű késő római téglabélyegek.

A felgyűjtött anyagban szintén megtalálhatók a helyneves téglák (pl. Quadriburgium) teljes vagy töredékes bélyegei is.

Az egyes lelőhelyeken az egyes csapattek bélyegeivel együtt a magángyártók bélyeges téglái is napvilágra kerültek. Ezért az értekezésbe felvételre kerültek az egyes magángyártók bélyeges téglái is. Napjainkig a mai Szlovákia területéről 13 magángyártó (Atilia Firma, Cent Karus, C VAL CONST KAR, C Iulius Iul(---), GPF, CIF vagy GIF, CVS, FEARORI ANIS, FIG SAB, FL SEX, IVLI OF, OF PLSF, P R FE FI P, Sep(timius) Vital[---]) közel 120 bélyeges téglája ismert.

A Duna Menti Múzeum gyűjteményében található egy SOLALA[töredékes megőrződésű téglá, amelyet hosszú éveken át tévesen az ala bélyeges téglák között tartottak számon.

A katalógusban megtalálhatók a kurzív feliratok is. Még a kiegészítés előtt a száradó téglá felszínére behúzott vagy bevéselt feliratok között éppúgy megtalálható az ABC-felirat, a gyártóra és a mennyiségre vonatkozó adatok is.

Tényleges diszlokációról csak Oroszvár esetében beszélhetünk. A település előkerült két segédcsapattek bélyeges téglája is. Az egyik a cohors V Callaeorum Lucensium, amelynek első téglabélyegét 1972-ben Oroszváron találták meg. Ezek alapján Vladimír Varsik azt feltételezte, hogy ezen csapattek alapíthatta Gerulata legrégebbi táborát. A csapattek

később Crumerumban (Nyergesújfalu) állomásozott. A Nyergesújfaluból származó első téglabélyegét Lőrincz Barnabás publikálta. 2012-ben Oroszváron az Irkutz utcában egy leletmentés során a csapattest további hat bélyeges tégláját találtuk meg, amely nagy valószínűséggel megerősíti V. Varsik hipotézisét. Az utóbbi években a Magyar Nemzeti Múzeum régészei Crumerumban végeztek ásatásokat. Ezen munkáknak köszönhetően a csapattest egy további bélyeges téglája került napvilágra. A közölt irodalomból a csapattestnek így összesen 9 bélyeges tégláját ismerjük. Hét darab Oroszvárról, míg két példány Nyergesújfaluból származik. Az Oroszváron és Nyergesújfalun előkerült bélyeges téglák két különböző bélyegzővel készültek.

A másik Oroszvárhoz kapcsolható csapattest az ala I Cannanefatium civium Romanorum. A csapattest első bélyeges tégláját 2007-ben a Liget utca 179. szám alatti leletmentés során került napvilágra. A lelőhely egy villagazdaságról került napvilágra. A téglamegtalálásáig a csapattest csak fogadalmi feliratokról, sírfeliratokról és katonai diplomákról volt ismert. A tégláról egyértelműen kijelenthető, hogy helyben készült. A téglakiégetés előtt deformálódott, amely utalhat a téglakészítő gyakorlatlanságára.

3. Eredmények

Jozef Bujna 1972-ben leadott diplomamunkájában hozzávetőlegesen 800 szlovákiai lelet szerepel. Az elmúlt bő 50 év során előkerült leleteknek köszönhetően a kutatott anyag megduplázódott. Eredménynek tekinthető, hogy felgyűjtésre került a csak leírásokból, régi irodalomból ismert és az újabb ásatásokból származó bélyeges téglák. 54 lelőhelyről 1861 bélyeges téglák sikerült összegyűjteni. Sajnos a munka nem teljes mivel például Izsá-Leányvár lelőhelyről 1984 óta nem kerültek közlésre az egyes ásatási évadokból származó bélyeges téglák. A katalógus készítése során megkerestem az ásatást végző régészt, aki nem engedte feldolgozni ezen leleteket. Megkeresésemre azt a választ kaptam, hogy ugyanazok a már publikált téglabélyegek ismétlődnek, ezért feldolgozásuk nem szükséges. A közöletlen anyagot pár tucatra becsülöm.

Az értekezés írása során több eddig feldolgozatlan gyűjtemény is feldolgozásra és közlésre került.

Ide sorolható például az 1886-ban alapított komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglák. Az intézményben található 238 bélyeges és egy kurzív feliratos téglát a „Római bélyeges téglák a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében” című tanulmányomban közöltem.

Szintén feldolgoztam és publikáltam az 1868-ban alapított (a mai Szlovákia területén legrégebb óta működő) Pozsonyi Városi Múzeum régi gyűjteményében található 23 bélyeges téglát. Az intézmény gyűjteményében Pozsonyból, Brigetioból, Carnuntumból és ismeretlen lelőhelyről származó téglabélyegeket a „Római bélyeges téglák a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében” című tanulmányomban publikáltam. A közlemény „Rímske kolkované tehly z archeologických zbierok Múzea mesta Bratislavy” címen szlovákul is megjelent. A magyar cikkel ellentétben a szlovákban az egyes adományozókkal is foglalkoztam. A regionális napilapoknak köszönhetően sikerült pár érdekes információt kideríteni a múzeumnak római bélyeges téglát adományozó személyekről.

Az „Oroszvári római bélyeges téglák” című közlésben sikerült összegyűjteni az Oroszvár területén előkerült bélyeges téglákat. A cikk megjelenéséig csak az egyes leletközlésekből voltak ismertek az Oroszvár területén több lelőhelyről származó bélyeges téglák. A közlést egy összefoglaló munkának is tekinthetjük. Ezt követte egy kiegészítő tanulmány, amely az „Újabb bélyeges téglák Oroszvárról” címet viselte. A két tanulmány megjelenése között eltelt időben napvilágra került bélyeges téglákat közöltem az új cikkben. Az „Oroszvári instrumenta domestica feliratok” című tanulmányban pedig többek között az Oroszváron előkerült római kurzív feliratos téglákkal is foglalkoztam.

A „Výrobky súkromných tehelní na juhozápadnom Slovensku s dôrazom na Gerulatu” tanulmányban Jaroslava Schmidtová kolléganőmmel közösen a mai Szlovákia területén előkerült magángyártók bélyeges tégláit gyűjtöttük össze. A közleményben 12 magángyártó 117 bélyeges tégláját sikerült összegyűjteni.

A „Római bélyeges téglák Pozsony-Óvárosából” címet viselő közlésben a relatíve kis területen előkerült római bélyeges téglák lelőhelyeivel foglalkoztam. Relatív kis területen legalább nyolc lelőhely is ismert. A kilencedik lelőhely a Kornhuber úton, a mai Miavai utcában feltárt honfoglaláskori sírok voltak. Mivel az állítólagosan innen származó bélyeges téglát a korabeli leírások nem említik, ezért ez a lelőhely kérdéses.

Az értekezés írása során több leletközlésre is sor került. Az egyes leletközléseknél az ásatást vezető régész Jaroslava Schmidtová neve szerepel először.

Jaroslava Schmidtová kolléganőmmel együtt publikáltuk a „Nové nálezy jednotky piatej kohorty Lucensium” tanulmányt, amelyben a csapattest tárgyi emlékeit gyűjtöttük össze. Míg a „Pokračovanie výskumu MMB v bohatom vicuse pri Via Carnuntina a výnimočné nálezy

tehál V cohorty Lucensium” címet viselő közlésben a csapattest legújabb tégláinak lelőköri körülményeit foglaltuk össze.

A Bergln végzett ásatásból származó bélyeges téglákat a „Výskumy v areáli Múzea mesta Bratislavy Antickej Gerulaty v rokoch 2017-2018” című közleményben publikáltuk.

Az értekezés több nagyobb fejezetből áll. Az előszóban a téma ismertetésével foglalkoztam. Ezt követi egy nagyobb fejezet, amely a Rövid kutatástörténet címet viseli. Ebben a fejezetben a témában az elmúlt bő másfél évszázad során megjelent jelentősebb monográfiákat, könyveket, tanulmányokat és közléseket gyűjtöttem össze.

Harmadik nagy fejezet A téglagyártásról címet viseli. Itt a téglagyártásra vonatkozó adatokkal, a kiégetett téglákról és a téglagyártáshoz kapcsolható tégláégető kemencékkel foglalkoztam.

A negyedik fejezetben a bélyeges téglák egyes lelőhelyeivel foglalkoztam. Alfejezetekben kerültek besorolásra a húsz szlovákiai, három magyarországi, egy ausztriai lelőhelyről és az ismeretlen lelőhelyről származó bélyeges téglák.

Az ötödik fejezetben a felgyűjtött anyagban szereplő bélyegek tipológiájával foglalkoztam. Ezt követi egy rövid összegzés majd pedig a munka írása során felhasznált irodalom jegyzéke.

Az értekezés részét képezi egy a leleteket tartalmazó katalógus, amelybe 1861 bélyeges téglak került felvételre.

Az értekezésben mellékletként térképmelléklet és az egyes bélyegeket tartalmazó táblák tartoznak.

Nyilvántartási szám: DEENK/358/2025.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Mathédesz Ludovit
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10100714

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (1)

1. **Mathédesz, L.:** Oroszvári római bélyeges téglák.

In: Felirattani újdonságok 2014-ben. Szerk.: Kovács Péter, Fehér Bence, Történelmi Ismeretterjesztő Társulat Egyesülete, Budapest, 88-101, 2014. ISBN: 9789638972767

Idegen nyelvű, külföldi könyvrészletek (1)

2. **Mathédesz, L.,** Schmidtová, J.: Výrobky súkromných tehelní na juhozápadnom Slovensku s dôrazom na Gerulatu.

In: Salve, Edvarde! A Toast to the Jubilee of Professor E. Krekovič. Ed.: Mellnerová, J, Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta, Bratislava, 149-167, 2019. ISBN: 9788022346511

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

3. **Mathédesz, L.:** Római bélyeges téglák a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében.

Studia Epigraphica Pannonica. 12, 135-146, 2021. ISSN: 2559-8805.

Idegen nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (1)

4. **Mathédesz, L.:** Rímske kolkované tehly z archeologických zbierok Múzea mesta Bratislavy.

Bratislava. Zb. Múz. mesta Bratisl. 2020 (32), 304-323, 2022. ISSN: 2586-0011.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (3)

5. **Mathédesz, L.:** Újabb bélyeges téglák Oroszvárról.

Studia Epigraphica Pannonica. 13, 25-36, 2022. ISSN: 2559-8805.

6. **Mathédesz, L.:** Római bélyeges téglák Pozsony-Óvárosából.

In: FiRKák V. Fiala Római Koros Kutatók V. Konferenciakötete. Szerk.: Fazekas F, Paks Városi Múzeum, Paks, 183-199, 2020.

7. **Mathédesz, L.:** Római bélyeges téglák a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében.

DissArch. 3 (2), 67-96, 2014. ISSN: 2064-4574.

Idegen nyelvű konferencia közlemények (1)

8. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Nové nálezy jednotky piatej kohorty Lucensium.

In: Annales musei nationalis slovaci = Zborník slovenského národného múzea. Ed.: Igor Bazovský, Slovak National Museum-Archaeological Museum, Bratislava, 125-130, 2016, (Archeológia Supplementum ; 11.) ISBN: 9788080603830

További közlemények

Idegen nyelvű, külföldi könyvek (1)

9. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Limes Romanus a doklady vojenstva v Gerulate = Limes

Romanus and Archaeological Evidence of Military Activity at Gerulata. Múzeum mesta Bratislavy, Bratislava, 88 p., 2019. ISBN: 9788089636280

Magyar nyelvű könyvrészletek (2)

10. **Mathédesz, L.**: Oroszvári római köemlékek rajzai Modrovich Jánostól.

In: Tomka 80.: Ünnepi tanulmányok Tomka Péter köszöntésére. Szerk.: Czigány Dávid, Nemesné Matus Zsanett, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Győr, 349-354, 2020. ISBN: 9786937207747

11. **Mathédesz, L.**: Római köemlékek másodlagos felhasználása Észak-Komárom területén.

In: Mérföldkövek = Mílniky 2015-2017. Szerk.: Csuthy András ; Vanya Péter, Pro Museum, Komárno, 68-81, 2017. ISBN: 9788089675289

Idegen nyelvű, külföldi könyvrészletek (7)

12. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Pokračovanie výskumu MMB v bohatom vicuse pri Via Carnuntina a vñnimočné nálezy tehál V cohorty Lucensium.

In: Pod stromom života : Zborník k 70. narodeninám Michala Slivku. Ed.: Martin Bača, Univerzita Komenského v Bratislave, Bratislava, 347-361, 2022, (Studia Archaeologica et Mediaevalia Tomus ; 13.) ISBN: 9788022353892(online)

13. **Mathédesz, L.**: Rímske kamenné pamiatky objavené v koryte Dunaja.

In: Utere felix, Mária : Žiaci svojej profesorky. Ed.: by Miroslava Daňová, Lucia Nováková, Katedra klasickej archeológie FF TU v Trnave, Trnava, 174-179, 2021. ISBN: 9788056802496

14. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Rímsky vojenský kastel Gerulata = Roman Military Castellum of Gerulata.

In: Rimania a Slovensko = Romans and Slovakia Katalóg výstavy Exhibition Catalogue / ed. Kucharík Juraj, Slovenské národné múzeum - Historické múzeum, Bratislava, 39-49, 2021. ISBN: 9788080805131

15. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Výskumy v areáli Múzea mesta Bratislavy Antickej Gerulaty v rokoch 2017-2018.
In: Zborník príspevkov k 70. narodeninám Petra Baxu. Ed.: Bisták P, Maříková-Kubková J, Válová K, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 11-27, 2020.
16. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Limes Romanus a slovenská časť dunajského Limesu s dôrazom na Gerulatu.
In: Fortifikačné systémy na území Bratislavy : Od praveku po 2. svetovú vojnu : Zborník príspevkov zo sympózia / Šimončíčová Koošová, Petra Gondová, Anna, Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, Bratislava, 41-60, 2019. ISBN: 9788057015772
17. Kovács, P., Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Milestone of Trebonianus Gallus and his son found in Gerulata.
In: Devín Veroniky Plachej : Zborník k životnému jubileu PhDr. V. Plachej / Zostavila Katarína Harmadyová, Múzeum mesta Bratislavy, Bratislava, 97-101, 2017.
18. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**, Jezná, J.: Pokračovanie výskumu na NKP Dom s hypocaustom, 2. etapa, 2015.
In: Devín Veroniky Plachej : Zborník k životnému jubileu PhDr. V. Plachej / zost. Harmadyová, K, Múzeum mesta Bratislavy, Bratislava, 87-96, 2017.

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (5)

19. **Mathédesz, L.**: Oroszvári instrumenta domestica feliratok.
Studia Epigraphica Pannonica. 14, 167-190, 2023. ISSN: 2559-8805.
20. **Mathédesz, L.**: Stárek Lajos egy eddig ismeretlen feljegyzése a trencsényi római feliratról.
Studia Epigraphica Pannonica. 14, 191-196, 2023. ISSN: 2559-8805.
21. **Mathédesz, L.**, Schmidtová, J.: Római kőemlékek az oroszvári Szent Vid templomban.
Studia Epigraphica Pannonica. 12, 147-152, 2021. ISSN: 2559-8805.
22. **Mathédesz, L.**, Schmidtová, J.: Egy oroszvári kőemlék új olvasata.
Studia Epigraphica Pannonica. 10, 68-71, 2019. ISSN: 2559-8805.
23. **Mathédesz, L.**, Fehér, T.: Pár bélyeges téglá Ószőnyről.
Studia Epigraphica Pannonica. 10, 64-67, 2019. ISSN: 2559-8805.

Magyar nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (4)

24. **Mathédesz, L.**: Somorjai éremkincsleletek.
Spravodaj Múzea - Múzeumi Híradó 29, 11-42, 2024.
25. **Mathédesz, L.**: Adatok Khin Antal életrajzához.
Spravodaj Múzea - Múzeumi Híradó 28, 127-151, 2023.
26. **Mathédesz, L.**: A somorjai Városi Honismereti Ház rövid története.
Spravodaj Múzea - Múzeumi Híradó 26, 59-79, 2021.

27. **Mathédesz, L.:** Római köemlékek a Csallóközben.
Spravodaj Múzea - Múzeumi Híradó 25, 51-80, 2020.

Idegen nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (7)

28. **Mathédesz, L.,** Schmidtová, J., Holičková, S.: Bronzová plastika z Čunova.
Bratislava. Zb. Múz. mesta Bratisl. 2022 (34), 32-37, 2023. ISSN: 2586-0011.
29. Kovács, P., **Mathédesz, L.,** Schmidtová, J.: Ein neues Militärdiplomfragment von Antoninus Pius aus Gerulata.
Römisches Österreich. 46, 85-89, 2023. ISSN: 2709-5460.
30. **Mathédesz, L.,** Schmidtová, J.: Nové čítanie kamennej plastiky z Rusoviec.
Bratislava. Zb. Múz. mesta Bratisl. 2020 (32), 234-237, 2022. ISSN: 2586-0011.
31. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.:** Staroveké kulty vo svetle archeologických nálezov v antickej Gerulate.
Acta Musei Nationalis Pragae. Historia. 76 (1-2), 57-72, 2022. ISSN: 2570-6845.
DOI: <http://dx.doi.org/10.37520/amnph.2022.007>
32. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.,** Šefčáková, A., Sedlár, M.: Archeologický výskum v Rusovciach na Tehelnom hone v roku 2018: nález rímskej tehlovej hrobky.
Bratislava. Zb. Múz. mesta Bratisl. 2019 (31), 6-27, 2020. ISSN: 2586-0011.
33. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.:** Kastel Gerulata: Prezentácia nových výsledkov výskumu doby rímskej v Rusovciach a okolí.
Monumentorum tutela. 31, 85-102, 2020. ISSN: 1336-4820.
34. **Mathédesz, L.,** Schmidtová, J.: Et tu, mi fili Brute: Zopár poznámok o nezvestnom náhrobku.
Bratislava. Zb. Múz. mesta Bratisl. 2018 (30), 125-134, 2019. ISSN: 2586-0011.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (3)

35. **Mathédesz, L.:** Római köemlékek másodlagos felhasználása az 5-11. században a mai Szlovákia területén.
In: Sötét Idők Túlélői : A kontinuitás fogalma, kutatásának módszerei az 5-11. századi Kárpát-medence régészetében. Szerk.: Hága Tamara Katalin, Kolozsi Barbara, Déri Múz. Régészeti Társ, Debrecen, 9-24, 2018, (Tempora obscura, ISSN 2063-2517 ; 4.) ISBN: 9786155560156
36. **Mathédesz, L.:** Római szarkofágok a mai Szlovákia területén.
Studia Epigraphica Pannonica. 7, 102-108, 2015. ISSN: 2559-8805.
37. **Mathédesz, L.:** Római köemlékek a mai Szlovákia területén.
In: Firkák III : Fiala Római Koros Kutatók III. konferenciakötete. Szerk.: Balázs Péter, Savaria Múzeum, Szombathely, 245-254, 2014.

**DEBRECENI
EGYETEM**

**DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR**

H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400
Tel.: 52/410-443, e-mail: publikaciok@lib.unideb.hu

Idegen nyelvű konferencia közlemények (1)

38. Schmidtová, J., **Mathédesz, L.**: Rímsky kastel Gerulata.

In: Dunajský Limes a odkaz rímskej antiky na ľavom brehu Dunaja : Zborník príspevkov z konferencie Bratislavského samosprávneho kraja Dni európskeho kultúrneho dedičstva. Ed.: Rastislav Šenkirík, Lucia Gembešová, Helena Bakaljarová, Vydanie prvé, Bratislava, 50-64, 2018. ISBN: 9788099911001

A DEENK a Jelölt által a Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2025.06.02.

